

**Sugas aizsardzības plāna izstrādes dīķa naktssikspārnim *Myotis dasycneme*
uzsākšanas sanāksme Lūznavas muižā 2017. gada 2. martā plkst. 14.00**

Protokols

Sanāksmē piedalās:

<i>Nr. p. k.</i>	<i>Vārds, uzvārds</i>	<i>Organizācija</i>
1	Anda Zeize	Dabas aizsardzības pārvalde
2	Aina Skredele	Dabas aizsardzības pārvalde
3	Viktors Afanasjevs	Pušas pagasta pārvalde
4	Vilma Platpīre	VKPAI
5	Regīna Indriķe	Dabas aizsardzības pārvalde
6	Terēzija Kruste	Rēzeknes novada pašvaldība
7	Dace Vasiļevska	Dabas aizsardzības pārvalde
8	Dagnis Vasiļevskis	Dabas aizsardzības pārvalde
9	Ligīta Stikute	Lūznavas muiža
10	Ruta Polovinkina	Rēzeknes novada TIC, Lūznavas muiža
11	Elīna Prikule	Dabas aizsardzības pārvalde
12	Irisa Mukāne	Dabas aizsardzības pārvalde
13	Ilze Priedniece	SIA "Dabas eksperti"
14	Monvīds Švarcs	Rēzeknes novada pašvaldība
15	Viesturs Vintulis	SIA "Dabas eksperti"
16	Gunārs Pētersons	SIA "Dabas eksperti"

Sanāksmes darba kārtība

14:00-14:15	Īrisa Mukāne, <i>Dabas aizsardzības pārvalde</i>	Projekts "Dabas skaitīšana"
14:15-14:25	Ilze Priedniece, <i>SIA "Dabas eksperti"</i>	Sugu aizsardzības plāni
14:25-14:55	Gunārs Pētersons, <i>SIA "Dabas eksperti"</i>	Sugas aizsardzības plāns dīķa naktssikspārnim
no 14:55	Jautājumi, diskusijas	

Sanāksmi atklāj Ilze Priedniece (SIA "Dabas eksperti").

Sanāksmes sākumā īsu informāciju par projektu "Dabas skaitīšana" sniedz Irisa Mukāne (Dabas aizsardzības pārvalde) un par sugu aizsardzības plāniem Ilze Priedniece.

Seko Gunāra Pētersona (SIA "Dabas eksperti") stāstījums par sikspārņu ekoloģiju, aizsardzības statusu, dīķa naktssikspārņa vasaras mītnēm un problēmām to aizsardzībā.

G. Pētersons min normatīvos aktus, kas attiecas uz sikspārņiem, un atzīmē, ka visas 16 Latvijā dzīvojošās sikspārņu sugas ir aizsargājamas, stāsta par sikspārņu izplatību un daudzveidību pasaulē, sistemātisko piederību, uzbūves un ekoloģijas īpatnībām, gada ciklu, vairošanās bioloģiju (lēna vairošanās, ilgs mūžs, koncentrēšanās mātīšu kolonijās, ilggadīgas mītnes).

Tālāk G. Pētersons stāsta par dīķa naktssikspārni - tā izplatību pasaulē, ekoloģiju (līdzenumu suga, barojas virs plašākiem ūdeņiem, lielas vasaras kolonijas, kas atrastas gandrīz tikai Ēkā, Latvijā galvenokārt baznīcās Latgalē – bēniņos vai sienās; barojas ar ūdens kukaiņiem, lidojot virs ūdens, lieli barošanās lidojumu attālumi no kolonijas).

Runājot par problēmām vasaras mītņu aizsardzībā, G. Pētersons uzsver, ka viens no iemesliem sikspārņu mītņu bojāejai ir remonts, ko nebūtu pieļaujams veikt sikspārņu vairošanās sezonā - jūnijā-jūlijā. Plāna izstrādes ietvaros ir plānots precizēt kritisko laika periodu (datumus). Veicot remontu, jānodrošina iespēja sikspārņiem tikt mītnē – jāatstāj pāris cm platas plaisas ielidošanai. Cits iemesls mītņu pamešanai varētu būt koka konstrukciju apstrāde ar ķīmikālijām pret kukaiņiem (zināms gadījums Holandē ar sikspārņu masveida bojāeju). Svarīgi, kādas vielas izmanto. Pēdējā laikā parādīties vēl viens traucējums – baznīcu ārējais apgaismojums tumšajā diennakts laikā. Nereti gaisma tiek spīdināta tieši uz vietām, kur sikspārņi izlido. Līdz ar to sikspārņi izlido vēlāk, un to barošanās ilgums naktī samazinās, vai arī mītņi pamet. Arī koku izciršana pie baznīcām samazina noēnojumu un aizkavē izlidošanas laiku vakarā.

G. Pētersons min dažus baznīcu remontu un apgaismošanas piemērus. Pagaidām nav zināms, kā sikspārņus ietekmē plēvju noklāšana zem skārda jumtiem. Dagdas baznīcā sikspārņi pazuda gadā, kad baznīcu sāka apgaismot. Rozentovas baznīcā pēc apgaismošanas uzsākšanas sikspārņu skaits kolonijā ir samazinājies 4 reizes. Risinājums varētu būt to baznīcas sienu apgaismošana, kur sikspārņi nelido, vai apgaismojuma nevēršana pret skreju. Retāki ir gadījumi, kad sikspārņus no ēkas padzen tīšām (trokšņa, smakas, sienu notraipījuma dēļ, vai uzskata par slimību pārnēsātājiem). Latvijā nav tik lielu koloniju, lai ēka ietu bojā sikspārņu dēļ.

G. Pētersons informē par turpmākajiem darbiem plāna izstrādes ietvaros – tuvākajās divās vasarās plānots turpināt skaitīt sikspārņus pie baznīcām, apbraukāt visas Latgales baznīcas. Plānota arī jaunu mītņu meklēšana, izmantojot raidītājus. Uzskaites ziemošanas vietās, rakstu darbi. Projekta beigās būs sabiedriskās apspriešanas.

G. Pētersons lūdz ziņot par sikspārņu mītnēm reģionā. Informē, ka ir nodibināta Latvijas sikspārņu aizsardzības biedrība. Sikspārņu pētnieki piedalās dažādās izglītojošās aktivitātēs (piem. “Dabas koncertzālē” Lūznavas muižā pagājušajā vasarā).

I. Priedniece atklāj diskusiju daļu.

G. Pētersons informē, ka bija uzaicināti visu to baznīcu pārstāvji, kurās ir atrastas sikspārņu kolonijas. Atzīmē, ka baznīcu remontu kļūst un kļūs arvien vairāk, problēma aktualizēsies.

T. Kruste (Rēzeknes novada pašvaldība): Diskusija raisīsies, kad būs sabiedriskās apspriešanas, tagad radās pirmais iespaids par sikspārņiem.

G. Pētersons: Uzrakstīsim konkrētas lietas, kas būtu jāņem vērā. Ir pieredze no citām valstīm, rekomendācijas konfliktsituāciju risināšanai. Tas palīdzēs risināt arī citu ēkās dzīvojošu sikspārņu sugu problēmas, jo tās ir līdzīgas.

V. Vintulis (SIA "Dabas eksperti"): Vēl bija jautājums par koka konstrukciju apstrādi ar pretaizdegšanās ķīmikālijām.

M. Švarcs (Rēzeknes novada pašvaldība): Obligāti; noteiktā laika periodā jāapstrādā ar vielu, kura nav kaitīga.

G. Pētersons: Sikspārņu gadījumā svarīgs ir apstrādes laiks, jo tas ir traucējums.

V. Vintulis: Internetā ir vielu saraksti, kur ir atzīmēts, kuras ir kaitīgas sikspārņiem.

R. Indriķe (DAP): Kā jūs skaidrotu aizspriedumus pret sikspārņiem? It kā jau saprot, ka sikspārņi nav vampīri.

G. Pētersons: Varētu būt vairāki skaidrojumi – sikspārnis ir dīvains (ar lidplēvi), tos reti redz, nepazīst. Kad ierauga, aizspriedumi zūd.

I. Mukāne (DAP): Kāds ir pozitīvais ieguvums no sikspārņiem cilvēkam?

G. Pētersons: Daļai cilvēku patīk daba kā tāda, lepojas ar sikspārņiem savā mājā. Ir nozīme kā kukaiņu skaita regulētājiem, tie izvēlas barību, kas pieejama masveidā. Apēd odus.

V. Vintulis: Citās valstīs ir rēķināts ekonomiskais labums no sikspārņu kolonijām. Piemēram, Bulgārijā izlikti sikspārņu būri pie rīsa laukiem, sikspārņi ierobežoja kaitēkļus, tad aprēķināja, cik tūkstoši ietaupīti, nelietojot ķīmikālijas.

G. Pētersons min piemēru par Spāniju.

R. Polovinkina: Kur ir sikspārņu tēviņi, kamēr mātītes veido kolonijas?

G. Pētersons: Barot (kā putniem) viņi mazuļus nevar, nav jāaizsargā kolonijas, tēviņiem pašiem nav vajadzīgs siltums, kas nepieciešams vairošanās kolonijās. Tēviņi biežāk uzturas slēptuvēs pa vienam, taču ir atrastas arī tēviņu grupas. Pārojas citā sezonā – augustā, septembrī, vai vēlāk ziemošanas vietās (atkarībā no sugas). Uzskata, ka dīķa naktssikspārņa mātīšu kolonijas aizņem labākos barošanās biotopus.

A. Skredele (DAP): Kādas sikspārņu sugas sastopamas Lūznavas muižā?

G. Pētersons: Ēkā ir dīķa naktssikspārnis un agrāk bija arī pigmejsikspārnis, parkā barojas vismaz 6 sugas. Šeit ir ideāli apstākļi – vecas ēkas, dīķi, lieli parki, tuvumā ezers.

V. Vintulis: Muižas dīķa naktssikspārņu kolonija ir visai liela, vairāk nekā 100 sikspārņi.

G. Pētersons: Interesanti, ka šeit sikspārņi dzīvo zem renovēta, izolēta jumta.

V. Vintulis: 2007. gadā šeit bija liela Natūza sikspārņu kolonija, pēc remonta neatgriezās, to vietā ienāca divas citas sugas.

T. Kruste (Rēzeknes novada pašvaldība): Kurā Latvijas vietā ir lielākā sikspārņu sugu daudzveidība?

G. Pētersons: Vieta ir ļoti nosacīta, jo lido tālu. Vairāk sugu būs tur, kur ir veci koki, ēkas un ūdeņi. Latvija nav tik liela, lai būtu ģeogrāfiskas atšķirības sugu izplatībā.

R. Indriķe: Vai ir nozīme arī koku sugai?

G. Pētersons: Nē. Nozīme ir struktūrām, piemēram, platausainajam sikspārņim vajag tieši kokus ar atkārušos mizu. Citām sugām der dzeņu dobumi, zibens plaisas. Vasaras laikā bieži maina dobumus. Vajag 10-20 kokus nelielā teritorijā.

V. Vintulis: Arī dobumu sugām ir tendence atgriezties labos, iecienītos dobumos (piemērs Dundagas parkā - 1998. un 2007.g. apdzīvots viens un tas pats dobums).

I. Mukāne: Vai piemērotāka ir baznīca ar vai bez kokiem?

G. Pētersons: Labākas ir noēnotās baznīcas. Vakarā sikspārņi var izlidot agrāk, var baroties kādu brīdi arī turpat.

V. Vintulis: Noēnotā baznīcā ir vēsākas vietas, kur patverties karstās dienās, jo arī sikspārņiem var būt par karstu.

I. Priedniece slēdz sanāksmi.

Sanāksmi vadīja un protokolēja: Ilze Priedniece (SIA "Dabas eksperti")